

กรมการข้าวมุ่งส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ สนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อความยั่งยืน

ข้าวเป็นพืชอาหารหลักที่สำคัญอีกทั้งยังเป็นแหล่งรายได้หลัก ๆ ของภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมไทยมาตั้งแต่อดีต "เกษตรกรก้าวหน้า" มีโอกาสร่วมศึกษาคุณงานาแปลงใหญ่ ภายใต้โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ณ พื้นที่จังหวัดราชบุรีและเพชรบุรี ของกรมการข้าว ซึ่งทางภาครัฐต้องการที่จะปรับเปลี่ยนนโยบายด้านราคาข้าวเปลือกเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต และปรับปรุงคุณภาพของผลผลิตเพื่อให้ต้นทุนการผลิตต่ำลงและรักษาระดับผลผลิตให้มีปริมาณและคุณภาพที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาการดำเนินนโยบายด้านข้าวของรัฐบาลเพื่อช่วยเหลือชาวนาด้านราคาคผลผลิตให้มีราคาสูงกว่าตลาด ทำให้ชาวนาไม่ทราบราคาที่แท้จริงส่งผลให้มีการเพิ่มพื้นที่การผลิตและเพิ่มผลผลิตให้มีจำนวนมากขึ้น ขณะที่ความใส่ใจในเรื่องของคุณภาพข้าวน้อยลง ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการตลาดต่างประเทศ ในขณะที่ต่างประเทศได้มีการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันการส่งออกได้สูงขึ้น โดยมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าประเทศไทยทำให้สามารถแย่งส่วนแบ่งในตลาดโลกได้เพิ่มขึ้น รัฐบาลไทยจึงต้องปรับเปลี่ยนนโยบายเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดโลก

โดยจัดทำโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เป็นการดำเนินงานซึ่งเน้นการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ โดยการวางระบบการผลิตและการบริหารจัดการในแนวทางเดียวกัน เพื่อประหยัดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตซึ่งเกษตรกรยังคงเป็นเจ้าของพื้นที่และทำการผลิตเอง การกำหนดพื้นที่เป้าหมายของการเกษตรแบบแปลงใหญ่จะดำเนินการในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น พื้นที่ในเขตชลประทาน พื้นที่ปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ในเขตสหกรณ์นิคมและพื้นที่เกษตรทั่วไป โดยจะมีการกำหนดเป้าหมายการผลิต การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุกขั้นตอน จนถึงการผลิตเชื่อมโยงตลาดกับภาคเอกชนแบบประชารัฐ

ทั้งนี้การปรับระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่จะก่อให้เกิดความร่วมมือในการผลิต โดยเกษตรกรหรือองค์กรเกษตรกรในพื้นที่ที่ดำเนินกิจกรรมที่ติดต่อกันเป็นแปลงใหญ่ทำให้เกิดขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ขึ้น มีเป้าหมายการดำเนินงานของกลุ่มชัดเจน เป็นการเพิ่มอำนาจต่อรองของเกษตรกรตลอดกระบวนการผลิต ช่วยพัฒนาเกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้เพิ่มมากขึ้น เกิดความมั่นคงในอาชีพและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนในที่สุด อีกทั้งเป็นการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่คำนึงภาพรวมทั้งการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรตามความต้องการของตลาด ด้วยการบูรณาการจากทุกภาคส่วนตลอดห่วงโซ่อุปทาน

คุณจุลฉณี ไพฑูรย์เจริญลาภ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการผลิตข้าว กรมการข้าว บอกว่ากรมการข้าว มีนโยบายหลักในการดำเนินงานส่งเสริมการทำนาในรูปแบบแปลงใหญ่ เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิต มีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการร่วมกันผลิตและจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน ที่สำคัญคือเพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ตลอดจนผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภาครัฐ และเอกชนร่วมกันบูรณาการสนับสนุนองค์ความรู้ เทคโนโลยี รวมทั้งปัจจัยการผลิตที่จำเป็น ตลอดจนเชื่อมโยงการตลาดเพื่อให้นักกลุ่มนาแปลงใหญ่มีความเข้มแข็ง และสามารถที่จะพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด ซึ่งกรมการข้าว มีแผนที่จะขยายการส่งเสริมแปลงใหญ่เพิ่มขึ้นอีก 40 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ปลูกข้าวของแต่ละจังหวัด โดยจะเร่งประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ผ่านบทเรียนความสำเร็จของกลุ่มนาแปลงใหญ่ต้นแบบของแต่ละจังหวัด เช่น กลุ่มนาแปลงใหญ่ไร่ระชาบ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ที่เริ่มมาจากการรวมตัวเป็นศูนย์ข้าวชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์

จำหน่าย เมื่อรัฐบาลมีโครงการส่งเสริมแปลงใหญ่สมาชิก กลุ่มศูนย์ข้าวชุมชนก็มีความพร้อมและสมัครใจเข้าร่วมโครงการ โดยมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น รวมถึงได้ขยายการผลิตไปสู่การผลิตข้าวสารจำหน่ายเอง และการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ลดการพึ่งพาทจากภายนอก ทำให้เกิดความยั่งยืนเพิ่มมากขึ้น

"การรวมกลุ่มทำนาแปลงใหญ่จะประสบความสำเร็จได้ต้องระเบิดจากภายในคือ ทุกอย่างต้องเกิดจากความตั้งใจของสมาชิกกลุ่ม ทุกคนต้องร่วมกันบริหารจัดการ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยกันคิดวางแผนการผลิต แผนการจำหน่าย แม้ว่าในระยะแรกจะยังไม่เข้มแข็งแค่ภาครัฐก็พร้อมให้การสนับสนุน เพื่อช่วยแก้ไขปัญหมาให้เกษตรกร แต่สิ่งสำคัญคือเกษตรกรต้องไม่ปฏิเสธองค์ความรู้ที่ภาครัฐให้ไป เนื่องจากอยากให้ลองนำไปทดลองปรับใช้ให้ตรงกับความต้องการของตนเอง โดยเรามีกลุ่มตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จมากมาย เพียงแค่ทุกคนร่วมด้วยช่วยกันคิด ร่วมกันแก้ไขปัญหาก็สามารถที่จะประสบความสำเร็จและเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงได้อย่างแน่นอน" คุณจุลฉณี กล่าวทิ้งท้าย ๑